

Anul 1.

16 Februarie (1 Martie) 1905.

Nr. 7.

Reuniunea învățătorilor români

dela școalele populare confesionale ortodocse

din protopreshiteratele

Arad, Chișineu, Șiria, Boroșineu, Buteni, Radna și
Hălmagiu.

Organ periodic oficios

redactat

din încredințarea comitetului reuniunii de

Iosif Moldovan

vice-președinte.

Edițiunea Reuniunii.

Abonamentul 5 coroane pe an.

Membrii ordinari ai reuniunii îl primesc gratuit având să supoare numai
spesele administrative de 1 coroană pe an.

Apare odată pe lună.

Arad, 1905.

Tiparul tipografiei diecesane greco-orientale române.

„Reuniunea învățătorilor“

organ oficios

apare odată în fiecare lună

Abonamentul anual e 5 cor.

se solvește anticipative la adresa casarului reuniunei *Iulin*
Grofșorean învățător în Galsă p. u. *Világos*.

Manuscriptele

sunt a se adresa redactorului *Iosif Moldovan* director școlar în Arad Piața Tököly Nr 8

Onoratele redacțiuni sunt rugate a ne trimite foile în schimb.

Anunțuri se fac în mod foarte restrâns și să plătesc anticipative: șirul 50 fil. Jumătate pagina: 12 cor. O pagină întreagă: 20 cor.

† Vasilie Petri

Școala română din patriă a îmbrăcat doliu greu, căci unul din aceia, cari în reorganizarea ei în spirit modern a luat partea leului,

Vasilie Petri

fost învățător și director al școlii capitale din Năsăud (1850—1860) prim profesor al preparandiei din Năsăud până la 1869, profesor ordinar al preparandiei de stat din Deva (1870—1873) și director al școlilor grănițarești din fostul regiment român 1 dela Orlat, nu mai este între cei vii. Corpul lui s'a mutat în locul vecinicii, dar spiritul lui pedagogic ni la lăsat nouă moștenire vecinică.

Care învățător din patrie n'a cunoscut pe acest mare dascăl al neamului românesc și în care școală să nu fi străbătut spiritul lui prin valoroasele opuri și manuale de greutate pedagogică.

Vasilie Petri s'a născut în anul 1833 în comuna Mocod aproape de Năsăud, din părinți țărani. Școala elementară a terminat-o în comuna sa natală, iar școala superioară în Năsăud. Cursul preparandial la absolvat în anul 1850 pe lângă școala normală din Năsăud. Ca învățător, la anul 1853 a fost trimis pe spesele superiorităților, la *Praga*, unde a terminat cu *excelență* un curs mai înalt pedagogic.

De aci încolo și-a dedicat întreaga sa viață școlii și prin aceasta națiunii sale.

În decursul laborioasei sale activități a scos la lumină multe opuri de valoare pedagogică dintre cari amintim la acest loc:

1. *Primul ABC-dar* apărut la 1864.
2. *Scriptolegia* manuducere pentru învățători la propunerea scriso cetititului, apărută la anul 1872.
3. *Instrucțiune* la tractarea materialului de învățământ, apărut la anul 1872.
4. *Noul ABCdar românesc*, pe baza scriptolegiei, unicul în felul său, a apărut la anul 1878.
5. *Legendar sau carte de cetire* pentru al III-lea și al IV-lea an de școală, apărut la 1878:
6. *Sistemul metric*.
7. *Plan de lecțiuni* pentru școalele populare românești, întocmit pe 30 săptămâni.
8. *Legea de pensie* pentru învățătorii poporali din Ungaria.

O parte dintre aceste se folosesc și în școalele noastre diecezane până în ziua de azi. Afară de manualele școlare apărute deja în a XIII-a și a XV-a edițiune, a redigiat cu multă pricepere, începând dela anul 1876, revista pedagogică »*Școala română*» mai târziu »*Școala practică*».

Vasile Petri, acest adevărat apostol al culturii și reorganizator al școalei românești, sau mutat la cele eterne la 1 Februarie a. c. în elate de 72 ani, în Năsăud, unde trăia în retragere dela 1875.

Fie-i țărîna ușoară și memoria eternă!

George Șineai.

*Din centrul mândrului Ardeal
El pleacă la filozofie,
De mult arecă un ideal:
Mărirea neamului să scrie.*

*Ajuns în Roma, ani de-arândul
Nu are pace și odihnă,
De mult ce insetat i-e gândul
Și sufletul după lumină.*

*Spiritul lui neadormit
Consultă vecinic la izvoară,
Alege ce-i mai strălucit
Să strângă neamului comoară.*

*Din scăpărarea de idei
Ș-a axiomelor eterne,
Prin trăsături de condei
Tot cei mai bun, meru să cerne.*

*El, nici când nu să mai gândească
În viața lui cea zbuciumată,
Că paginile cele scrise
Să triumfeze vreodată !*

Iosif Stanca

Noi învățătorii și poporul nostru.

disertațiune citită în adunarea generală a XIV.

(Adnecș la protocol sub L.)

Onorată adunare generală!

Neuitatul decedat, bard al neamului român: *Emi-nescu*, a cântat din liră-i: »*Vai de el Român săracul, În-napoi dă tot ca racul*«. Multă tristetă și adevăr involvă aceste fraze de conținut augur, căci de fapt, dacă supunem starea culturală-materială a poporului — la sânul căruia trăim — unei secționări scrutătoare, oh! atunci cu durere, vrând-nevrând, trebuie să recunoaștem, că contingentul spiritelor sale adumbrite de influința binefăcătoare a civilizațiunii, e de tot bagatel, proporționat cu numărul de suflete ce-l compun. De aici rezultă lentul progres al poporului nostru, pentru că: masa poporului în toate creațiunile sale, în lipsa de știință, e incapace a purcede de sine. Din lipsa de știință, paș de paș dănsul dibue în noianul nesiguranței și această dibuire constă, pe lângă alte multe, și perdere de timp, deși: »*timpul* — după englezi — *este ban*«. Timpul este în viață, ceea ce era epocalului matematic dela *Siracusa*, punctul indispensabil, ca să-și poată arăta, respective validita susținerile sale. Poporul nostru în lipsa de carte în toate mișcările sale e călăuzit de: *credințe deșerte, obiceiuri, datine, zăcone, usuri*... ș'apoi mai știu eu câte provincialisme?! d. e. *sătenii noștri în timp de furtună trag clopotele, ca să împrăștiie norii; cei din câmp, la asemenea ocațiuni își iau refugiu sub arbori, ori aleargă în fugă mare spre sat; la case tale ferestri mici pe motiv că astfel earna nu trebuie mult foc; alții în timp de eamnă astupă ferestrite, ca să nu intre prin sticlă frigul*. Apoi câte și mai câte vedem pe la sătenii noștri, neștiind ei — în lipsa de carte — scăderile ce provin din ele. Cam tot la acest grad stau oamenii noștri și în privința materială. În privința aceasta starea lor să poate identifica cu așa numitele »*rase*«. Ici colea stau bine materialmente

dar și aici fără speranță de viitor, la cas de nu se va întoarce treaba în direcțiune mai sănătoasă, căci locuitorii acestor rase în urma conducerii respective creșteri nepotrivite, prin chibzuiala nerațională și luxul nimicitor, zilnic scad la număr, implicate și în puteri. Aceasta pentru cei rămași la stare, e simțitor și continuându-se astfel starea nesănătoasă devine grea și în fine insuportabilă, întru cât pe lângă împregiurările nefaste — ce-și culeg victimele din șirurile lor — să mai aliază la nimicirea lor și rășbunarea neștiinței, căci: decăzutul — în întunerecul minții ce orbechează — la timpuri de retriste, necăjit pe soarte, se rășbună pe conaționalii săi, mai preferind a da tot ce i-a format starea — tot pentru atâția bani — străinilor, de cât la ai săi, clatinând prin această ușurință și temelia lor. Iată deci, *direcțiunea în care e crescut poporul să rășbună*. Nea ajuns: *Nemesis!*

Cumcă aceste sunt consecințele direcțiunei greșite în creștere și că relele ce bântue esistența neamului nostru își au sorginea în neștiința poporului, voi argumenta în următoarele: Urmărind cu atențiune evoluțiunile materiale ale unei comune mixte, locuită și de români, vom constata: că victima desastrelor materiale în majoritate o formează românii, pe când numărul victimelor recrutate dintre străini este disparent; pe lângă aceasta decăzuții lor sunt mai circumspecți, căci ei și la rău țin la conaționalii lor mai mult ca românul, d. e. germânul devenit falit, nu va da bunul său românului, ori ori cărui altuia neapartinător neamului său, până când conaționalului său îi va trebui. O dovadă e asta că la ei e mai dezvoltat simțul de iubire față de ce este din ei, de cât la ai noștri. Acesta e un atestat de slăbiciune la poporul nostru și tot odată și cumpăna carea determină măsura: cum și în cât și-au achitat rolul cei ce stau în fruntea școalei — ori mai corect cei ce sunt școala? — căci toate aceste sunt urmările creșterii.

Instituțiunile noastre culturale — dela sate, — respective unele din ele, sunt susținute din trudă, cu bani câștigați

de națiune din greu. Cu cât numărul susținătorilor va scădea tot mai tare, sarcina rămânând neschimbată, devine zi de zi mai grea și în fine — după cum s'a zis — insuportabilă. Prin aceasta instituțiunile noastre ajung, a fi părtașe de sfârșitul clădirilor lipsite de proporțiune reciprocă între fundament și pereți. Cu timpul — *de nu să va da creșterii direcțiune mai sănătoasă* — ne vom vedea perirea cu ochii, vom fi părtași de soarta litoralului a cărui mal, coros fiind de apa mării, în decursul timpului dispăre. Așa vor dispărea și instituțiunile noastre — *la cas de neschimbare în creștere* — pentru că norii distrugători sunt acumulați pe orizontul lor și de se va mai continua îngrămădire, nu mai urmează alta de cât să așteptăm catastrofa.

Acest sfârșit tragic ne este pus în perspectivă, la cas de nu vom lua demersuri de prevenire. Va urma aceasta incontestabil, dacă noi chemații, fără considerare la timpul critic, respective starea deplorabilă în care sunt înglobați oamenii noștri, vom continua a fi indolenți, aplicând numai mijloace paliative. Perirea numai cestiune de timp va fi, întru cât pericolul, nu mai întârzie, dar înomis nu va rămâne, cât noi pionii națiunii vom lăsa școala — deși nu toți — a fi cum zice Dante: »*Pre fără conducători în timp de grea tempestate!*«

Multe și diferite sunt relele ruinatoare — provenite din lipsa de carte — legate de neamul nostru ca umbra de obiect. Causa acestora, respective mediul din care să derivă această stare deplorabilă, este prea puțină însulțire de chemare, manifestată din partea multor conducători naturali: *preoți și învățători*. Relativ la primii, ca incompetent mai mult nu, iar la cei din urmă nu ca competent, ci ca membru din sânul lor, mă voiu margini la următoarele: Examinând răul din germen, ajungem la concluziunea, că învățătorimea, — onoare eșecțiunilor — respective activitatea-i lăcsă este mai mult — pe lângă altele — cauza stărei de letargie a poporului nostru. Să nu fim condamnat domnilor dacă afirm aceasta, dar judecând drept, liberi de orice preocupățiune asupra celor

desvălite până aci și a celor ce o să urmeze în această modestă lucrare, zic făcând aceasta: *mulți din corpul nostru ar trebui să ne considerăm din tabăra celor de sub flamura cu rigneta!* „*mea culpa*“.

Mai adăugând apoi la aceste cuvintele celebrului Heine: » *învățătorii formează popoare!*« Trebuie să admitem că poporul este creatura noastră. Având în vedere aceasta precum și starea-i spirituală actuală, nu este permis, a nu ne atribui nouă în primul loc această stare dureroasă. Și să fim convinși, că afară de alte împrejurări corpul învățătoresc va fi autorul intelectual al stării misere a poporului până, când va număra în sânul său atari indivizi, cari reduc marea noastră chemare la o sinecură, legând de dânsa prea puține îndatoriri. Ne manifestăm poporului de toate, nu însă — onoare excepțiunilor — de un ce indispensabil. Nu facem pentru el, pe » *Marmontel* « carele » *se simți și făcă și pe ai săi* — după moartea tatălui său — *să simță, că el era pentru dânsii totul*«. Ne făcând aceasta nu-l putem câștiga, ca să avem asupra-i influință decizătoare. În lipsa acestei influințe, oamenii noștri ne dând importanța conducătorilor, nu arare ori — unii dintre ei — ajung în poziția turmei între lupi, iar alții — nu'ntr'un loc — apucând în ghiarele perciunaților, sunt tractați *cu broasca în gura șarpelui*, toate aceste provin din lipsa de școală. Oamenii noștri, idee n'au despre folosul școalei, e drept că fără număr sunt circumstanțele cari i-au împedecat a cerceta școala, pe lângă aceasta auzind unele și altele — căci așa e firea țaranului nostru, vânează informațiuni de acest calibru — dela cei ce își trimit copii la școală și umbra de insultețire ce ce doară ar mai fi în el — pentru școală — dispare, d. e. nu arare ori aude pe părintele copilului școlar muștrându-și fățul: *măi! ce folos că ai rupt încălțămintele umblând la școală, când nici atâtă nu știi...?* Multe apostrofări de această natură, să fac de cătră țaranii noștri referitor la iscusința copiilor lor. Obiecțiuni de aceste încă alimentează indiferentismul poporului față de școală. S'ar putea

micșora, dacă nu tocmai încungiura, obiecționările de această natură, *la cas de nu s'ar da în școală așa mare importanță direcțiunii teoretice în detrimentul celei practice, ci s'ar purcede paralel*. Folosul ce ar rezulta din aceasta — pe lângă cele premerse — ar fi nespus de mare, întru cât în chipul acesta s'ar pregăti pentru viață elemente mai rezistabile greutăților și ispitelor zilnice, prin ce am ajunge a vedea și oamenii noștri ținând pas cu celelalte popoară conlocuitoare. Nu va urma însă aceasta, cât timp nu vom purcede în acest mod, căci altcum cu împlinirea datorințelor tot acolo suntem, unde ne gerează actuala stare a poporului a fi. Ceea-ce se face în școală, se face ca mâinile să rămână spălate, iar nu atât, că să urmărește un scop. Și cum că aceasta e așa, adică: *că nu scopul a fost busola activității*, pe lângă cele zise, mă provoc la următoarele: Să propune în școală **religiunea**, dar fără a să urmări cum trebuie adevăratul scop, pentru-că în hiperzelul de a excela în cantitate se preterează adevăratul scop: scopul formal, carele este sufletul propunerii religiunii și carele constă în estragerea învățăturilor morale. *Fără estragerea învățăturilor morale, nu se sodește în elev frica de D-zeu și cine n'are teamă de D-zeu, ori ce se poate considera numai înțelept ba! căci: „Inceputul înțelepciunii e temerea de D-zeu!”* Negligându-se estragerea învățăturilor morale, elevul nu va ajunge așa cum trebuie, si iubească pe D-zeu și pe deaproapele. Prin estragerea învățăturilor morale, elevul devine capace — mai clar — a deosebi binele de rău, și în acest mod mai trainic să va infiltra în el: *»ce fie nu-ți place, altuia nu face!»* Astfel se dedă la tractare umană cu semenii săi, ne văzând, respective ne reducând, această viață la susținerea filosofului **Nordau Max** la: *o luptă pentru existență, cu scop d'a trage jos pe semenul său, dela locul ce-l ocupă, ca să-l cuprinză el*.

La exercițiile intuitive — deși se știe rolul și importanța ce o au în învățământ, formând ele nutremântul principal al învățământului sistematic — se poate observa o contragere de material condamnabilă, întru cât:

unii învățători, se mărginesc a descrie obiectele din școală și în cel mai bun caz și unele dintre animalele domestice. Aceasta e foarte eronat, pentrucă : *contrăgându-se materialul în acest mod, să comit delicta pedagogice oribile, fiindcă : prin aceasta, elerii se lipsesc de noțiunile lucrurilor cari sunt indispensabile la continuarea învățământului* ca d. e. învață în geografie despre munți, națiuni, confesiuni etc. fără se aibă idee ce sunt acele. *Prin contragerea materialului exercițiilor intuitive se face păcat în învățământ, pentru-că ele sunt foarte acomodate pentru predare în spirit religios. Numai din evenimentele biblice se poate estrage cu succes și în așa formă învățături morale, cari cimentează în elevi sentimentul religios. Acest sentiment, deși involvă interes vital pentru viitor, este negles și în urmare acesteia : după cum zice și Tonoré de Balzac : «copiii timpului de acumina numai așcultă de glasul religiunii!»*

Limba maternă se propune în unele școli de tot săc, fără considerare la scop, carele constă în aceea, ca elevul să fie capabil a-și exprima cugetările corect și să înțeleagă ceea ce alții vorbesc ori scriu. Aceasta nu eu o afirm, ci se constatează din următoarele : *Elecul absolut de școala poporală, nu știe să compună măcar o crîntă; ori alt act de aceasta natură legat de trebuințele vieții. Tănărul nostru dus la miliție — în cele mai multe cazuri — nu e în stare a-și compune o epistolă fără a fi arizat de sprigin străin. O dovadă este aceasta că și la acest loc, s'a purces ; nu din principiul pedagogic : nu pentru școală, ci pentru viață. Consecințele neglijări acestui principiu, se mai obsearvă și la : socoată. Copii tucreează — pe tabelă — cu mii și zeci de mii, pe când dacă li-se dă câte o temă de folos practic : tac, ca peștii. În modul acesta, copii nu se deprind a-și dezvoltă și înfări puterile intelectuale, deși în aceasta constă scopul formal urmărit de școală. Tabelei se dă prea mare importanță, ceea ce e în defavorul capului, par' că tabela, nu capul, e legat de copil pentru viață. De aici provine că*

În școalele noastre socoata merge așa slab și că beți români de pela sate în ale socoatei sunt de tot neputincioși, căci în aceasta privință extrem de mult, sunt avizați la străini, primind toate dela ei, de bani buni.

Geometria cam de regulă este pentru școalele noastre — dacă mi-e permis să zic așa : — *un ce erotic*. În lipsa acesteia țăranul nostru nu este în stare a-și termina și a să orientă în lucruri de acest fac, cari îi obvin în viață, și în ori-ce, de aceasta natură e necesitat a lucra după chibzuială, de carea nu arare ori sunt legate și nescari riscuri materiale.

Geografia se propune în mod defectuos, de oare ce nu se pune pond pe cunoștințele fisiografice și aceasta este inoportun, având în vedere ocupațiunea poporului. Acest defect provine din contragerea materialului.

Istoria ar fi cu scop să se propună în legătură cu geografia, ca în chipul acesta ar avea influință mai bine-făcătoare asupra memoriei, de oare-ce : prin aceasta evenimentele s'ar repetă reciproc și prin astfel de procedură s'ar imprima mai bine în memorie, pentrucă : *»repețirea e mama studiului.«* Imbinându-se istoria cu geografia, forma monologică ar deveni eliminată la acest loc și asta ar fi nespus de priincios, căci aceasta formă de multe ori duce la recitare mecanică. Esaminarea evenimentelor — prin scoaterea istoriei din cadrul monologic — se va putea face, scrutându-se cauzele și efectele, prin ce se ține la nivel : scopul instructiv urmărit de propunerea acestui studiu și carele constă în deosebirea și cunoașterea împrejurărilor stărnitoare, respective promovătoare ale evoluțiunei omeneshi. **Istoria naturală** se propune, cum a-și zice *în coajă de nucă*, ținându-se cont și încât se propune, numai de cultura formală, nu însă și de motivul practic, ceea ce formează exigența cardinală, la acest studiu ; pentru-că nu înmulțirea materialului, ci tendința *de a cunoaște produsele naturii, cu scop de a le explota mai bine, este scopul ce are de a-se urmări prin propunerea istoriei naturale.* **Fisica** în mare parte, pe motiv că nu sunt recvizite fizice,

nu se propune. Ne manifestăm pedagogi zicând : *tot ce se propune, să se propună în mod intuitiv*“. E frumos a fi învățătorul condus de principii pedagogice, e însă păcat a le reduce la motiv de scuză, ca în cazul prezent. Să se propună din fizică — și în lipsa recvizitelor fizice — acele lucruri, cari nu sunt legate de recvizite fizice d. e. fenomenele naturi, prin ce vom ajunge a scoate din popor multele superstițiuni, ferindul astfel de eventualele nefericiri, la cari se expune voluntar în butul tinerii obiceiurilor neraționale. **Economia** tot așa stă, cum am zis în a. 1899.

Toate aceste defecte de formă, și materie, provenite din indolența noastră, mă îndreptătesc a scrie starea faptică spirituală, și implicate materială a poporului și învățătorimei, respective : procedurii greșite urmărite în școală, prin apreciere esagerată a direcțiunii teoretice, în detrimentul celei practice.

Rezultatul acesteia se poate vedea în perplexitatea ce o putem esperia la copii nației eșiți din școală. *Eșiți din școală, nu mic e numărul aceloră, cari intra toate se pot asemăna cu omul ajuns pe luciul apei, având luntre și toate celea de lipsă afară de desteritate de a inmana căsla*. Din cele premerse putem vedea, că dela noi mai mult ca dela alte împrejurări a provenit și provine răul. Și întrucât nu vom face schimbare în procedură, nu putem avea speranță de o îndreptare mai spre bine a prospectului de viitor, adică : *vom lucra fără speranță și : » a lucra fără speranță — zice Coleridge — e a vărsa nectar într'un ciur*.

Dimitrie Micu,
învățător.

Chestiunea pedepselor corporali în școala poporală,

disertațiune citită în adunarea generală a XIV-a.

(Adnes la protocol sub M).

On. Adunare!

Toate afacerile grele incurcă pe om. Nu numai pe un om, ci și pe toți oamenii, cari i-au parte la o lucrare de natura aceasta. Iar' încurcătura aceasta e proporțională cu greutatea întreprinderii. La o întreprindere mai grea și mai importantă și încurcătura trebuie să fie mai mare. Și ca atare, și mijloacele ce se aplică aici, încă trebuie să fie asemenea. Iar' la allarea mijloacelor mai potrivite, întimpinăm o mare greutate. De aici apoi o mare spargere de cap din partea celui ce se ocupă cu allarea acestor mijloace. Așa e când e vorba de unul, iar' când e vorba de mai mulți, cari au să ducă în comun o întreprindere oare-care, allarea mijloacelor nu odată îi duc la discuții infocate și nu odată degenerează chiar și în ceartă. Spre ilustrare servească un exemplu. Carul unui om s'a cufundat în noroi. Vin părinții, vin frații, pretenii, vin chiar și vecinii, ca să-i dea sprijinul recerut, de a scoate carul din înglodarea sa. Și ce priveliște vedem de multe ori? Unul zice una, altul alta: unul zice, să miște carul în dreapta, altul în stânga; unul înainte, altul înapoi și așa mai departe. Fie-care crede, că mijlocul propus de sine ar fi cel mai potrivit, pentru mișcarea carului din loc. Și ținând fiecare cu tăria la propusul său, afacerea ajunge la dispută, și în multe cazuri se preface în ceartă, deși și unul și altul, caută a rezolva afacerea spre bine! Firea omului e astfel întocmită dela natură. Și ținând cont de acest fenomen spiritual, ușor ne putem explica disputele și chiar certele, ce obvin în societatea omenească, când e vorba de a se rezolva o afacere mai

importantă fie aceea de ori și ce natură. Numai acestei împrejurări se poate atribui șirul lung de certe religioase, în vremurile de demult, iar de prezintă cele naționale, în sânul unei și acelei națiuni. Între afacerile importante de rezolvat, ocupă un loc de frunte, și chestiunea școlară. Ba putem afirma cu siguranță că rezolvarea chestiunilor școlare e prima și cea mai greă chestiune de deslegat.

Aceasta o dovedește și împrejurarea, că cu deslegarea ei s'au ocupat oamenii de școală cu secole înainte de aceasta, pentru aceea și azi suntem numai la începutul deslegării. Multe sunt afacerile de deslegat în cadrul chestiunilor școlare.

Iar' între acestea joacă un rol foarte însemnat și *pedepsele școlare*. Despre tema aceasta sa scris foarte mult, de tot mult, și totuși se lăsa încă mult de dorit, în ce privește deslegarea corectă a acestei chestiuni.

Să se aplice ori nu pedepsele corporale în școala poporală? a fost și e întrebarea, în jurul căreia s'a încins discuțiunea oamenilor, fie specialiști fie laici. Și din cauza multelor motive aduse pro și contra, afacerea și azi a rămas nedeslegată. Oamenii idealști și fără experiență combat cu toată puterea cuvântului aplicarea acestor pedepse în școala poporală. Ei se provoacă la demnitatea de om și susțin, că aplicarea lor ar produce chiar efectul scopului, ce s'ar urmări prin aplicarea lor. Și discuțiunea pe tema aceasta se întinde câte odată până la ceartă. Cunosco învățători, cari în tinereța lor și în lipsa de experiență, a combătut cu cea mai mare însulțire aplicarea pedepselor corporale în școala poporală! și azi? face și el aceea ce fac alții; face aceea ce l-a învățat experiența să facă. Căci s'a convins deplin, că umblând cu cugetul prin nori, progresul școlar în împrejurările, în cari trăește școala acum, lasă foarte mult de dorit. Nimic mai ușor decât a face planuri. Greutatea o întâmpinăm numai, când e vorba de aplicarea s'au realizarea lui. Tot așa e de ușor, de a-și forma individul păreri ideale despre diferite

afaceri, cari păreri, cu argumentele aduse sună bine la urechia ascultătorului. Însămănătatea lor însă, de multe ori se mărginește numai până acolo, că sună bine la urechia celui ce îl ascultă ! Tot experiența ne dovedește, că firea mititeilor de școală e foarte sburdalnică. Iar' aceasta se atribuie circulațiunii sângelui în măsură mai mare ca la bărbat. Si iarăși experiența ne dovedește, că toată nisuința învățătorului de a îndreptă și a abate dela căile rătăcite numai prin predici de cuprins moral, e o muncă, ce lasă în urma sa foarte puține roade.

Că ascultă ei cu plăcere vorbirile de natura aceasta, e adevărat. Dar' și aceea e adevărat, că ascultă, dar nu și fac.

La aceasta se opune naturelul lor sancvinic. Și bazași pe aceasta, nici că putem prelinde, ca micuții aceștia să-și subordoneze sentimentele lor judecății sănătoasă, atât de puțin dezvoltată la etatea lor. În acest caz trebuie să pășască la mijloc o disciplină mai aspră ; trebuie să pășască la mijloc frica ! Căci, *frica este care naște înțelepciunea* ! Ce s'ar întâmplă însă în armată, dacă nu s'ar aplica disciplina militară ?

Dar ce s'ar întâmplă în societatea omenească, dacă nu s'ar aplică pedepse aspre ? Am ajunge oare la un rezultat mai bun atât în societatea omenească, cât și în armată, dacă pedeapsa s'ar mărgini numai la predici de cuprins moral, sau cel mult la pedepse *naturale* ? Și dacă aceasta s'a constatat, de insuficient la societatea omenească va se zică la oamenii copti, la oamenii cu minte, ce să zicem despre nestajnecii copilași ? S'au poate dela acestia se pretinde mai multă pricepere întru a face deschiinire între bine și rău, între lucru moral și imoral ? Societatea omenească, pentru susținerea disciplinei ordinii în stat, a admis pedepse chiar și cu moarte, nu asupra potcașilor de copii, ci asupra oamenilor cu judecată matură ! Și dacă aceasta se află de necesar pentru susținerea ordinii în societate, atunci pentru ce să nu fie admis, ba chiar necesar, pedepsele corporali în școala poporală, nu

cu moarte, ci cu pedepse aplicate cu cea mai mare precauțiune, *aplicate în mod rațional*? Conferința de pace europeană s'a întrunit în centrele Europei mai mulți ani dea rândul pentru a discuta desarmarea și a aplană diferențele între state pe calea pacinică. Lucru mai cinstit, și mai nobil nici că se poate închipui! Decât numai că aceste dorințe nobile vor rămânea multă vreme tot numai dorințe, dacă nu pe vecie! Căci ce li s'a răspuns din partea oamenilor practici acestor idealisti buni de inimă? A zis că *pacea se razimă numai pe mulțimea baionetelor!* Iar această împrejurare ne dovedește în deajuns, că *înclinaările spre rău ale omenirii sunt mai mari și dominesc înclinaările spre bine!* Iar curentului acestor înclinări spre rău i-se poate pune stavilă numai cu frica! În unele state din America legislațiunea țării a eschis cu totul pedepsele corporali din școala poporală. Și rezultatul? Elevii nu numai că nu s'au subordonat învățătorilor lor, dar în multe cazuri a sărit chiar în capul acestora! Și în astfel de împrejurări nu să pune apoi întrebarea: e, ori nu, aceasta spre binele și folosul școalei? Și e posibilitate ca în astfel de condițiuni să progreseze școala? Răspuns afirmativ poate da numai omul fără pic de esperință! Și toate aceste se comit pe contul libertății și al umanității! Ca și când mai uman lucru am face când am crește niște oameni destrăbalați, nesubordinați, adevărați anarhiști! Apoi și libertatea numai până atunci e folositoare omului, cât timp individul care trăește în această libertate, o știe folosi spre binele său și cu el în legătură și spre binele deaproapelui său. În fine ori cum vom învăța lucrurile, ori cât de frumos am motiva pe papir, ori cu cuvântul, eschiderea pedepselor corporali din școala poporală, realitatea și esperința va trage o dungă groasă peste socoteala făcută numai în teorie! Când însă sprijinesc aplicarea acestor pedepse, nu voi să susțin, că învățătorul să tiranizeze pe sârmanii micuți. Un astfel de învățător nu numai că nu merită a purta numele de învățător, dar trebuie momentan alungat din postul său! Sprijinesc aplicarea lor în

mod rațional și totdeauna ținând cont de împrejurarea că pe cât de necesară e aplicarea lor în școala populară, înădit de periculos e, când aceste se aplică în mod gresit. *Deci să pedepsim, când cere necesitatea, dar nici când să nu batem!*

Boroșineu, la 15 Iulie 1904.

Parol Dirlea,
încățător.

Informațiuni.

Nuntă dăscălească. Romul Teucean învățător în Nădlac, unul dintre cei mai zeloși membri ai comitetului reuniunii noastre, Duminică în 13/26 Februarie a. e. și-a serbat cununia în biserica ort. română din Chișineu, cu amabila d-șoară *Sidoniu Săbău* învățătoare în *Chitighaz*. Ne alăturăm și noi celor mulți binevoitori, cari din acest incident i-au bineventat, dorindu-le multă fericire în viața conjugală!

Solvirea taxelor. Dela ultima noastră dare de samă au mai încurs următoarele taxe: *Alexandru Muntean* a lui *Vasile* paroh în Cherechiu 40 cor., taxa de membru fondator: *Traian Vătan* paroh în Arad 4 cor., ca membru ajutător și *Ioan Roșu* învățător în Buteni 2 cor., ca membru ordinar.

Abonamentul l-au solvit: *Traian Vătan* paroh în Arad 5 cor., pe anul întreg; *Dimitrie Micu*, *Ioan Roșu*, *Ioan Crișan* și *Solomon Jurcoane* au solvit taxa de 1 coroană ca spese administrative.

Diplomele s'au expedit până aci tuturor membrilor fondatori, ajutători și la o parte însemnată dintre membri ordinari, cari au satisfăcut datorințelor lor în aceasta privință. O parte din ele sunt acum în expediție, ear altele sunt în lucrare. Domnii membrii cari încă nu le-au primit, sunt rugați a fi cu considerare la sarcina împreună cu multele afaceri ce ni sunt încredințate. Incetul cu incetul toate le isprăvim. Taxele pentru diplome le-au mai solvit Dnii: *Dimitrie Micu* Șeitin, *Ioan Roșu* Buteni, *Ioan Simu* Arad, *Solomon Jurcoane* Soborșin, *Maria Purcariu* Arad, *Aurel Petroriciu* Nădlac, *Traian Vătan* Arad, și *Cornel Lazar* Almaș.

POȘTA NOASTRĂ.

I. V. Din cauza spațului ne-am văzut siliți a lăsa pentru mai târziu, pe când vom fi gata a lua poziție din mai multe părți privitor la realizare.

St. St. în *V.*, *P. L.* în *T.*, *I. A. M.* în *M.*, *D. G.* în *B.*, *D. G. F.* în *B.*, *Silv. P.* în *C.* Corespondențele D-voastră le-am primit. Fiind ocupat de prezinte cu socoțile comunei bisricești, pe cari încă am datorință și oficioasă și morală să le fac, precum și cu o mulțime de afaceri administrative, vă rog să fiți cu răbdare.

I. I. Cea mai bună foaie de apicultură în limba magiară e: „*Széttekintő Méhész*“ ce apare sub redacțiunea vestitului apicultor „*Galloich István*“ învățător în Șeitin. Are informațiuni și corespondințe de prin Germania și Franța.

C. N. în *At.* și *Em. C.* în *P.* Sunt gata, în zilele următoare le veți primi.

S. T. în *P.* Am luat la cunoștință, vom arangia ambele chestiuni.

BIBLIOGRAFIE.

I. Cărți școlare.

Antăia carte de scriere și cetire pentru învățarea limbei magiare de *Ioan Roman*, a apărut de curând în edițiunea a IV la Klein Mor iun. Arad. Prețul 30 fil.

Limba magiară pentru elevii școalelor popor. române de *Iuliu Groșorean* și *Iosif Moldoran* a apărut în edițiunea librării Petru Simlion, Arad. Prețul 50 fil.

ABCdar carte de cetire pentru elevi clasei prime de *Iosif Moldoran* și consoții a apărut în edițiunea a IV-a în Tipografia diecezană din Arad. Prețul 40 fil.

A doua carte de cetire de *Iuliu Groșorean* și consoții edițiunea a II-a, în Tipografia diecezană din Arad. Prețul 40 fil.

Carte de învățatură pentru ultimii ani ai școalei populare și pentru școalele de repetițiune economică de *Iuliu Vuia*.

Învățământ practic din Istoria naturală de *Iuliu Vuia*, editura librăriei Cîrcu Brașov. Prețul 60 fil.

Curs practic de Constituția patriei de *Iuliu Vuia*, editura librăriei Cîrcu Brașov. Prețul 40 fil.

II. Cărți de lectură plăcută și instructivă.

Scrisori către eleve de *Maria Cioban*. Edițiunea a II-a. (Tipografia diecezană, Arad.) Prețul 1 cor.

Potpouri de *Gheorghe Jian*, Oravița. Prețul 1 cor.

Școlariul declamator poesii pentru deosebite ocațiuni de *Nic. Ștef*, Arad. Prețul 50 fil.

Rugăciunile școlarilor și cântări bisericesti alese de un prieten al școlarilor, Arad. Tipografia diecezană. Prețul 40 fil.

Dar de Crăciun versuri de *Iosif Stanca*. Prețul 10 fil.

Aceste cărți, lucrate de învățători, foarte potrivite și ca cadouri de crăciun și anul nou, le recomandăm în deosebită atențiune a Domnilor învățători. Să pot procura dela autori direct, ori prin redațiunea noastră.